

JPF 2009/49

Gerechtshof 's-Gravenhage

10 oktober 2008, 105.012.148.01; LJN BH1024.

(Mr. Kamminga

Mr. Mos-Verstraten

Mr. Van der Kuijl)

[De moeder] te [woonplaats],
verzoekster in hoger beroep,
hierna te noemen: de moeder,
advocaat: mr. J.J. Blok,
en

[de heer ...] te [woonplaats],
hierna te noemen: de heer [...],
advocaat: mr. J.J. Blok,
tegen

[de man] te [woonplaats],
verweerder in hoger beroep,
hierna te noemen: de man,
advocaat: mr. A.H.J. Strak.

Als belanghebbende is aangemerkt:

mr. E.M. Richel te Capelle aan den IJssel,

in zijn hoedanigheid van bijzondere curator van [de minderjarige],

hierna te noemen: de bijzondere curator.

Procesrecht, Belanghebbende, Erkenning

[BW Boek 1 - 204 ; Rv - 798 lid 1]

» **Samenvatting**

De moeder heeft in 2006 een kind gekregen. Via een procedure bij de rechtbank heeft de man vervangende toestemming gekregen haar kind te kunnen erkennen. De moeder en haar nieuwe partner zijn het daarmee niet eens en komen in beroep tegen de beschikking waarbij vervangende toestemming is gegeven. De erkenner van het kind verweert zich en stelt dat de nieuwe partner van de vrouw geen belanghebbende is. Zowel de advocaat-generaal als het hof volgen de man in zijn bezwaar. De partner van de vrouw wordt de toegang tot de rechtszaal ontzegd en als niet belanghebbende aangemerkt.

» **Uitspraak**

Procesverloop in hoger beroep

(...; red.)

Het procesverloop in eerste aanleg en vaststaande feiten

(...; red.)

De ontvankelijkheid van het hoger beroep

1. In geschil is de aan de man verleende vervangende toestemming tot erkenning van de

minderjarige.

2. De moeder en de heer [...] verzoeken de bestreden beschikking te vernietigen en opnieuw te beschikken en de man te veroordelen in de proceskosten.
3. De man bestrijdt hun beroep en verzoekt de heer [...] niet ontvankelijk te verklaren in zijn beroep en voor zover nodig met aanvulling van de gronden de bestreden beschikking te bevestigen en de verzoeken van de moeder af te wijzen.
4. De advocaat-generaal verzoekt de bestreden beschikking te bekrachtigen.
5. Het hof overweegt omtrent de vraag of de heer [...] al dan niet als belanghebbende kan worden aangemerkt als volgt. De heer [...] is gehuwd met de moeder. Hij kan slechts dan worden ontvangen in het hoger beroep, voor zover dat mede door hem is ingesteld, indien hij, gelet op de aard van deze procedure, als belanghebbende in de zin artikel 798 eerste lid van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering kan worden aangemerkt.
6. Het hof merkt de heer [...] niet aan als belanghebbende in de zin van voormeld artikel, nu het geschil tussen de man en de moeder, mede gezien de in artikel 1:204 lid 3 van het Burgerlijk Wetboek vervatte norm, niet een zaak betreft die rechtstreeks betrekking heeft op rechten of verplichtingen van de heer [...]. De omstandigheid dat de moeder de heer [...] toestemming heeft verleend om de minderjarige te erkennen – wat daar overigens ook van zij – maakt dit niet anders. Het hof zal de heer [...] derhalve niet-ontvankelijk verklaren in het hoger beroep, voor zover dat mede door hem is ingesteld. Een en ander is de heer [...] ter zitting medegedeeld.
7. Dit leidt tot de volgende beslissing.

Beslissing

Het hof:

verklaart de heer [...] niet-ontvankelijk in het hoger beroep, voor zover dat mede door hem is ingesteld;

houdt iedere verdere beslissing aan.

» Noot

Het blijft een belangrijk vraagstuk wie als belanghebbende in familierechtelijke procedures mag/moet worden aangemerkt.

Art. 798 lid 1 Rv bepaalt dat voor het familieprocesrecht onder belanghebbende wordt verstaan degene op wiens rechten of verplichtingen de zaak rechtstreeks betrekking heeft.

In de definitie van het eerste lid is de term “rechtstreeks” bedoeld teneinde de kring van belanghebbenden niet te ruim te maken. De eis dat rechten en verplichtingen rechtstreeks op de zaak betrekking moeten hebben, voorkomt dat iemand die slechts een indirect belang c.q. emotionele betrokkenheid bij de zaak heeft zich als belanghebbende in de procedure kan mengen. Dat deed zich in casu voor bij de nieuwe partner van de moeder. Bij de beantwoording van de vraag of iemand belanghebbende is, zal een rol spelen in hoeverre deze door de uitkomst van de desbetreffende procedure zodanig in een eigen belang kan worden getroffen dat deze daarin behoort te mogen opkomen ter bescherming van dat belang of in hoeverre deze anderszins zo nauw betrokken is of is geweest bij het onderwerp dat in de procedure wordt behandeld, dat daarin een belang is gelegen in de procedure te verschijnen (HR 6 juni 2003, NJ 2003, 486). Daarbij speelt het recht op “right to respect for family life” van art. 8 EVRM een belangrijke rol. Degene die tot een minderjarige in zodanige

relatie staat dat er sprake is van family life in de zin van genoemd artikel, heeft het “right to respect for his family life”. Dit recht kan met zich meebrengen dat hij in een procedure betreffende die minderjarige als belanghebbende moet worden aangemerkt. Dit kan gelden voor de verwekker die een regelmatig en intensief contact met het kind onderhoudt (zie echter ook HR 30 november 2007, LJN BB9094, maar ook voor grootouders, andere familieleden en de stiefouder. Ook een rechtspersoon – bijvoorbeeld een Bureau jeugdzorg – kan belanghebbende zijn en ook minderjarigen kunnen, met name in hen betreffende zaken, als belanghebbenden worden aangemerkt. Zij zijn echter in het algemeen (zie voor uitzonderingen o.a. art. 1:36, 1:227 lid 5, 1:235 lid 1 en 1:253ha lid 5) niet bekwaam zelfstandig als verzoeker of verweerder op te treden. Zij behoren als procespartij door hun ouder(s) of voogd te worden vertegenwoordigd en wanneer zij daartoe niet bereid zijn (bijvoorbeeld omdat zijzelf partij zijn) kan de minderjarige door een bijzondere curator worden vertegenwoordigd (art. 1:250 BW). Tenslotte is ook de verzoeker zelf belanghebbende, evenals de verweerder. Ex art. 799 Rv bevat, onverminderd het bepaalde in art. 278 lid Rv een verzoekschrift de namen en, voor zover bekend, de voornamen en de woonplaats van de belanghebbenden, alsmede van anderen wier verklaring in verband met de beoordeling van het verzoek van betekenis kan zijn.

De rechter roept – althans als hij dat gewenst/nodig acht – de in het rekest vermelde belanghebbenden op. Hij kan oproeping onnodig achten omdat hij de vermelde persoon niet als belanghebbende beschouwt; maar hij moet in ieder geval de minderjarige van 12 jaar en ouder oproepen (vgl. art. 809 Rv). Hij kan overigens ook andere, niet in het rekest vermelde belanghebbenden oproepen (art. 279 lid 1 slotzin Rv). De rechter zal dus steeds kunnen afwegen of hij de in het verzoekschrift als “belanghebbende” genoemde persoon daadwerkelijk als belanghebbende ziet.

Maar is nu de nieuwe partner van de moeder bij een verzoek van de verwekker van haar kind ex art. 1:204 BW aan te merken als belanghebbende? Het Hof 's-Gravenhage heeft in casu de man niet aangemerkt als belanghebbende in de zin van art. 798 Rv omdat het geschil tussen de man en de moeder, mede gezien de in art. 1:204 lid 3 BW vervatte norm, niet een zaak betreft die rechtstreeks betrekking heeft op rechten of verplichtingen van haar nieuwe partner. Het hof meent dat de omstandigheid dat de moeder haar partner toestemming heeft verleend, de minderjarige te erkennen – wat daar overigens ook van zij – dit niet anders maakt. Het hof verklaart moeders nieuwe partner niet-ontvankelijk in het hoger beroep, voor zover dat mede door hem is ingesteld.

Nu heeft de verzoeker, de aspirant-erkenner, gevraagd de nieuwe partner van moeder niet toe te laten tot de zittingszaal. Waarschijnlijk was deze man wel toelating verleend als er geen bezwaar tegen was ingediend. Meestal zal de rechter bij extra aanwezigen die naar de zitting worden meegenomen, vragen of een der partijen daartegen bezwaar heeft.

Ik vraag mij af of het hof hier terecht toelating geweigerd heeft. Immers, erkenning is een rechtshandeling en het staat de moeder vrij haar nieuwe partner toestemming voor de erkenning te geven. Haar partner kan als sociale ouder van het kind worden aangemerkt en ook hij heeft er belang bij te weten wie de juridische vader van het kind is/wordt. Uit de erkenning vloeien namelijk belangrijke rechtsgevolgen voort die zijn betrekking met het kind rechtstreeks kunnen beïnvloeden (omgang, gezag, onderhoud, enz.). Zijn “respect for family life” zou dus ook rechtstreeks kunnen worden aangetast door deze erkenning door de verwekker. Uiteraard is een en ander afhankelijk van de vraag hoe lang de moeder en haar kind al samenwonen met hem, maar een iets ruimhartiger opvatting van het begrip “belanghebbende” was hier naar mijn mening op zijn plaats geweest.